

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Kamercommissie OCW
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag
t (070) 312 21 21
f (070) 312 21 00
e-mail: schie@hbo-raad.nl
Doorkiesnummer
(070) 312 2144

Datum
8 mei 2009
Ons kenmerk
09.Br/N.252/i&c/AS
Uw kenmerk
HO&S/2009/115580
Onderwerp
Reactie HBO-raad op brief ministe
Plasterk tav titulatuur van 20-04-09

Geachte Vaste Kamercommissie OCW,

In een brief die 19 februari jl. naar uw Kamer is gestuurd, geeft minister Plasterk van OCW aan dat aanvullende titulatuur voor de hbo-afgestudeerden internationaal beter bruikbaar moet zijn en ook recht moet doen aan het binaire onderscheid tussen het hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs. Zijn voorstel is om elke individuele hogeschool de mogelijkheid te geven om de graden Bachelor of Applied Arts en Bachelor of Applied Sciences, en de bijbehorende afkortingen BAA en BASc, te gebruiken als aanvulling op de hbo-titulatuur. Een commissie, bestaande uit de voorzitters van de AWT en de Onderwijsraad en de algemene directeur van de Nuffic, is gevraagd om dat voorstel te toetsen.

Wij hebben met veel interesse het advies “Betekenisvolle graden in het hoger onderwijs” van deze commissie gelezen. In haar advies benoemt de commissie vier belangrijke conclusies:

- 1) Internationaal is er geen eenduidige wijze waarop titels worden verleend aan afgestudeerden van hoger onderwijsinstellingen.
- 2) Nergens is de binariteit zo sterk doorgevoerd als in Nederland.
- 3) Ondanks de sterke binaire scheiding wordt het binaire onderscheid niet consequent toegepast. Veel universiteiten maken gebruik van graden die in een zuiver binaire redenering voorbehouden zouden moeten zijn aan de hogescholen. Het gaat bijvoorbeeld om de Bachelor / Master of Business Administration (BBA/MBA, of de graden die worden verleend bij rechtenopleidingen LLB/LLM).
- 4) In de andere landen om ons heen (bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk en Duitsland) krijgen studenten van instellingen en opleidingen, die vergelijkbaar zijn met Nederlandse hogescholen, de titel Bachelor/Master of Arts/Science.

De commissie geeft ook aan nu geen acuut probleem te zien in de internationale herkenbaarheid en bruikbaarheid van graden die het grootste deel van de hbo-studenten krijgen. Over het voorstel van de minister om de benamingen Bachelor of Applied Arts en Bachelor of Applied Sciences te gebruiken is de commissie genuanceerd. De commissie stelt daarom voor om de korte termijn hbo-opleidingen met een percentage gepromoveerde docenten van minimaal 30% gerechtigd te laten zijn om een BSc en BA te verlenen. Voor de middenlange termijn bepleit de commissie dat de universiteiten en de hogescholen en hun koepelorganisaties samenwerken in de ontwikkeling van één gemeenschappelijk accreditiekader en gradenstelsel.

De reactie van de minister in de brief van 20 april jl. vinden wij uitermate teleurstellend. Hij geeft aan dat hij met de sector wil bezien hoe gekomen kan worden tot een internationaal duidelijker beeld van ons binaire hoger onderwijsbestel. Een eenduidige profilering van hogescholen als Universities of

Applied Sciences en meer transparante informatie over de aard, oriëntatie en inhoud van opleidingen in het diploma supplement, moeten op korte termijn de internationale herkenbaarheid en bruikbaarheid van Nederlandse graden vergroten. Op zich delen wij deze conclusie van de minister. Met hem erkennen wij het positioneringsprobleem van hogescholen. Maar de minister negeert het belang van de graadverlening volledig. Juist een adequate graadbenaming draagt bij aan een goede positionering van het Nederlandse hoger onderwijs. Bovendien is zijn voorstel is op geen enkele manier een verruiming van de huidige titulatuur omdat de titels Bachelor of Applied Arts en Bachelor of Applied Sciences nu ook al uitgegeven mogen worden. Op basis van zijn brief aan uw Kamer van februari 2009 wekte de minister de indruk het titulatuurprobleem definitief te willen oplossen. Onze conclusie is echter dat hij geen echte stappen zet om dat te doen.

Hoewel wij op zichzelf de observatie van de commissie dat er internationaal geen eenduidig beeld bestaat rond de titulatuur delen, verbinden wij daar een andere conclusie aan. Wij zien dat in de landen die net als Nederland gekenmerkt worden door een toegankelijk hoger onderwijs en een relatief hoog volume in de studentenmobiliteit (zowel inkomend als uitgaand) zoals de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland wel massaal wordt gekozen voor de Bachelor/Master of Arts/Science voor zowel het professionele als het academische hoger onderwijs. Wil Nederland mee kunnen in de verdere internationalisering van het hoger onderwijs, dan past het ons land niet om tweederde van zijn studenten internationaal gezien op een achterstand te zetten, noch om grote groepen buitenlandse studenten in Nederland niet het perspectief te bieden op een graad die internationaal herkend en goed gewaardeerd wordt. Vanuit andere redenen dan het strikte binaire onderscheid in Nederland is er ook geen enkele reden om onze studenten deze graden te onthouden: het Nederlandse hbo kan zich internationaal uitstekend meten met vergelijkbare beroepsgerichte opleidingen in het hoger onderwijs elders.

Al in een eerder stadium hebben wij u kenbaar gemaakt dat wij voor een goede positionering van onze afgestudeerden op de internationale arbeidsmarkt graag gebruik willen maken van de graden Bachelor/Master of Arts/Science. Om het binaire onderscheid tot uiting te brengen zou er vervolgens voor gekozen kunnen worden op de aanduiding Arts of Science te laten volgen door het vakgebied waarin een student is afgestudeerd (bijvoorbeeld Bachelor of Arts in Social Work, Bachelor of Science in Nursing). Graag brengen wij dit voorstel nogmaals onder uw aandacht. Wij denken dat die oplossing recht doet aan zowel het binaire karakter van het Nederlandse hoger onderwijs, als dat het bijdraagt aan een goede positionering van onze afgestudeerden.

De kwestie van de titulatuur sleept nu al enige jaren. Vanuit uw Kamer is er meermalen bij verschillende bewindslieden van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op aangedrongen om dit probleem op te lossen. Op grond van het advies van de commissie en de reactie daarop van de minister vrezen wij echter dat we het probleem opnieuw onopgelost voor enige jaren in de bureauladen dreigt te verdwijnen. Met als gevolg dat opnieuw een generatie studenten met een graad op de arbeidsmarkt komt die zich niet goed verhoudt tot die van buitenlandse collega's die eenzelfde opleiding hebben gevolgd. Tegen die achtergrond verzoeken wij u met klem ons voorstel te overwegen als alternatief voor de status quo-lijn van de minister.

Namens het bestuur,

Ad de Graaf,
secretaris